

RENOVACIÓ

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Rambla de Sant Joan, 50, baixos
TELÉFON, 255

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre ..... 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

Setmanari Nacionalista Republicà

Any IV.—TARRAGONA, 2 Abril de 1916.—Núm. 131.

De la política catalana

Una colla d'anys d'abstenció política i d'allunyament dels deures cívics, havien produït una grossa deprenació en la nostra valor col·lectiva. La darrera centuria és d'una gran foscor per Catalunya i si bé certs fets denoten un triomf, damunt només de l'Estat espanyol, com el que imposà el proteccionisme, aquest triomf és aparent, perquè solament ve impulsat per la més baixa i trista materialitat dels homes dominadors. L'abstenció de Catalunya aleshores era una punyenta realitat; entre nosaltres solament hi planaven certs corrents pintorescos del món que ens arribaven de segona mà; entre nosaltres hi planava obertament, com un càstic, la política espanyola. Si alguna valor tenia la nostra Catalunya, era la de l'abstenció, de la passivitat. No hi havia un pensament, ni una inquietut, ni una direcció que es produís amb ordenació; en fi, certs homes nats a Catalunya arriben a conquerir una preeminència, però ells indiquen, amb la seva personalitat, aquell relaxament de la nostra terra.

Totjust ara el nacionalisme obra la nostra consciència, forma la nostra disciplina i desperta la sensibilitat de Catalunya. Fa totjust trenta anys que tumultuosament renaix quelcom que té una forta potencia, que es concentra i que comença a fer via enllà. Els conservadors es modernitzen, els homes avençats van obtenint tot el vigor humà i senten afirmacions que ens duen al món i porten al progrés del món.

Comencem a fer via enllà, hem dit, perquè en virtut d'unes circumstancies locals, les classes conservadores s'han sapigut apoderar de certs principis nacionalistes, els més eficients en aquest primer moment nostre. I ells, encara que no els hagin sentit plenament, els han mostrat al poble com incorporats a la seva doctrina, per a significar que aquesta no era una materialitat entorpidora, i així poder anar seguint exercint les funcions de dominació que són l'anhel i la vida del capitalisme. Aquests primers moments de formació, de formidable desig popular massa inconscient encara, són per això de govern conservador, han pogut continuar donant la direcció al capitalisme reaccionari.

Ben clar es mostra l'instant interí que va acabant-se i en el qual el conservadurisme s'erigeix en poder a Catalunya, a la Catalunya nova que naix i es deixonda, dels nostres dies. És aquest un moment transitori el de les vacil·lacions, de la desorientació i de la manca de ciutadania en el poble i més que de la manca de ciutadania de l'endormiscament d'aquest. Els nostres burgesos han pogut aprofitar-se, per aquests moments, del nacionalisme per a imposar-se apoiats en la política de l'Estat espanyol; els nostres burgesos que són ben bé els descendents directes i immediats de la menestralia.

I és curiós observar com es produeix i com es manifesta el moment que passa. En ço que atany a la política solament, a Catalunya hi regna completament quasi, el tipu de pagès espavilat. És una mena de política sumament hàbil, d'una subtilitat imperceptible, que provoca grans i esparveradores batzegades contra i a favor de l'Espanya; que afalaga i protegeix—amb fruïció del *ja sé el que em faig*—a un ministre, o s'hi encara del mode més irreverent i més incorrecte per quan s'obrin les Corts, aquelles Corts on no hi dirà res per temença, on hi perd la política hàbil tota l'habilitat, si casualment s'atreveix a mostrar-la. Serà quelcom difícil que amb el temps es pugui catalogar aquesta mena de política que s'acosta cada dia a l'Estat es-

panyol i que produint-se d'identica manera dintre Catalunya va perdent adeptes i admiradors; que no són els adeptes constituïts pels cacics d'abans sense tradició d'ideals fóra de l'interessat conservadurisme i gent de tradició anti-lliberal, adeptes que venen constituïts pels nostres elements econòmics els quals amb la *política de la vivor* troben la seva necessaria aspíllera; admiradors de gran bona fè o amb talent maliciós de l'hipòcrita congregant, que resten bocabadats davant l'espatarrament de certes, i ja analitzades, manifestacions culturals ben genuïnes del nostre estat d'adolescència. És d'observar aquesta política de gent previnguda, que sobta per ço que té d'innoble i de deslleal, talment com la del botiguer egoïsta mancat de generositat, usuret quan pot. Noresmenys, avui per avui, aquesta política del vius, fa la feina, perquè en definitiva en terra de cegos...; i cal pensar que és així a causa de l'atuitment dels elements lliberals i avençats, mancats encara de nacionalisme que els empelti aquella fortitut que els consagrarà en el govern de Catalunya. Aquestes forces lliberals, atuides, desorientades, porten a Catalunya una tradició viva i encantadora d'ideals que sense solució de continuïtat les vincularà amb el nacionalisme tot fortitut, tot generositat, en contra de la feblesa i la vivor jesuítica dels homes d'avui que no aporten cap mena de contribució, si no és una calculada extensió de la llengua catalana, la qual ja els serveix per a continuar la seva minsa idealitat vinculada amb la burgesia i amb clericalisme.

Cal pensar que aquesta política de previngut i d'arribisme és precis anar-la desplaçant, ajudant així a l'obra de Catalunya que es prepara per a efectivar el seu domini definitiu, i la política nova sorgirà, fent adquirir hàbits de ciutadania al nostre poble i redressant-lo perquè s'interessi en l'obra de govern, que és l'obra de tots. El que cal és que se apressi l'establiment de la política nova, ara que el nacionalisme obra fermes i lluminoses visions a Catalunya afinant-se la seva sensibilitat, a mesura que els seus homes s'acosten i s'incorporen l'ideal poixant. Desapareixerà aviat aquest estat d'interinitat, confós, indesxifrabable com un moment d'infantilitat; desapareixerà el domini del conservadurisme materialista, amb les vivors rurals, per a donar pas a la nova política més sensible, més forta, d'una més elevada jerarquia com contenint l'aspiració i el voler del poble català col·locat frec a frec dels altres de la terra. Ço que no pot ésser, és que aquella política buida i mancada d'aciensament—fruit d'aquests primers moments d'interinitat conservadora—continui amb gens de perseverancia; al contrari, ella va decaient i sols manca un xic d'organització dels elements democràtics perquè puguin servir d'instrument que promogui la nova i ferma política digna representació de Catalunya, avui detentada pel burgesisme, amb polítics d'astucia camperola.

(De Renaissance).

Temps a venir...

Havia passat prop de mig segle des de que va acabar-se la guerra més gran que havien vist els homes, ja per la magnitud de les pèrdues—uns deu milions de soldats quedaren fóra de combat i els pobles més florents de la vella Europa foren plens de ruïnes,—ja per les seves conseqüències, sols comparables a les de la Revolució francesa.—la destrucció de l'imperialisme germànic que menaçava el

món i l'afiançament definitiu de la llibertat dels pobles,—i els historiadors es dedicaven a observar quina havia sigut la posició espiritual de les comptades nacions que havien romangut neutrals enfront la gegantina lluita.

Per tot arreu, estudiant els documents d'aquella època heroica i quasi llegendaria, podien constatar que la Gran Guerra havia arribat a les mateixes entranyes dels pobles i els havia commogut i sotraguejat en ço més íntim, en ço més profunde de llur ésser.

Per a fer els estudis de conjunt, per a aconseguir un resultat precisa i definida de ço que era objecte de llurs investigacions, aquells savis removien els arxius i les biblioteques, no sols de les grans capitals, sinó de les ciutats petites, on encara era més interessant de veure quina havia sigut l'actitut dels homes davant la guerra, per tractar-se de poblacions alliberades de les fortes influències cosmopolites.

I va haver-hi una ciutat a Catalunya, de les més properes a França, que va cridar especialment l'atenció dels nostres historiadors, car aquella ciutat, a jutjar pels llibres dels seus publicistes i pels seus periòdics, que havien de recullir, anc que atenuada, la palpitació del temps, no s'havia donat ben bé compte de la grandesa del moment ni de l'excelsa missió que s'havien imposat les nacions al·liades.

La premsa d'aquella ciutat, o era francament germanòfila, d'una faicó negativa, per odi a la nació que havia proclamat altrora els Drets de l'Home, o no tenia opinió, però s'aprofitava de la neutralitat oficial per a exagerar els defectes dels pobles al·liats. Aquells periòdics no més veien la guerra d'un punt d'obir exclusivament materialista; els seus dolors humans els passaven desaparebuts: en el fons la lluita es reduïa a dues nacions—Alemanya i Anglaterra—que es disputaven el predomini comercial del món. La pobra França no se'n adonava d'aquesta veritat fonamental i senzilla; no veia que era la víctima d'Anglaterra i que Alemanya més aviat li volia bé; s'entocudia en desangnar-se, sense voler escoltar les dolces veus pacífiques dels neutrals!

Debades anaven cercant els nostres savis un raig de llum orientador; en aquelles fulles, algunes de les quals es proclamaven defensores de les doctrines del Crist, no hi havia, ja que no un franc testimoni d'adhesió a les nacions atacades en aquella gran escomesa alevosa que va sorprendre i astorà a la humanitat desprevinguda, el més petit clam per Bèlgica i Serbia, pels sacerdots morts sota les esglésies destruides, pels infants, les dones i els vellets que dins els vaixells indefensos i les cases tranquil·les eren assassinats inesperadament, sense haver fet cap mal ni tenir la més petita culpa del que passava.

Mes en aquestes fulles—pensaven els investigadors—potser no hi escrivien els escullits, els homes que tenien un pensament o una poixança d'emoció—poetes, novel·listes, historiadors, assagistes—tots aquells que havien donat dies de gloria a la ciutat. Doncs, era precis acudir als llibres, car ells serien les veritables deus de idealitat. I continuaren la recerca febrosa i esperançada, mes tot era inútil: els pocs llibres que havien vist la llum en aquella època no parlaven de la guerra, ni dels problemes que ella plantejava en tants i tants aspectes, i ni tan sols se'n hi feia la més petita al·lusió. Els poetes no anaven pas a beure en el doll inestroncable d'emoció d'aquella guerra sense precedents, i els escriptors reflexius, greument abstrerts en minucies ideològiques, no s'aturaven pas a meditar-ne l'alcanc i les conseqüències.

Admirable serenitat la d'aquells ciutadans que no es donaven compte de la tempesta que atravesava d'un cap a l'altre el continent i açoitava els mars fins arribar a altres terres llunyanes! Ciutat encantadora i paradisiàca! Si falta d'inquietuts i d'estimuls vol dir felicitat; ella mereixia totes les benaurances.

Els nostres historiadors renunciaren per fi a la llur recerca infructuosa i anotaren plens de perplexitat el fet únic i incompreensible d'aquella ciutat de Catalunya, propera a terres de França, que, si s'havia de tenir per veridic el testimoni de les seves publicacions i les seves lletres, no s'havia noblement apassionat per la causa dels pobles oprimits ni havia contribuït amb un sol batec espiritual a la renovació del món.

CARLES RAHOLA.

BARBÀRIE ALEMANYA

Armènia

Oferèixo aquest article als germanòfils espanyols, enamorats de tot lo que és alemany, austriac, búlgar o turc, ja que Alemanya dirigeix i aprofita als seus aliats, que sumissament li entreguen la seva sang, son diner i el seu pervindre, i convenuts de qué sols baix les banderes que'n èpoques de pau ondulaven a les vóres del Spree, pot el món obtenir prosperitat i progrés pacífic.

A Berlín es publica la revista *Allgemeine Missions Zeitschrift*, òrgue de les missions protestants germaniques. La editen el professor Julius Richter i son colega Warneck. L'Administració és a Berlín, W, 9, Schellingstrasse, 6.

En el nombre de Novembre, pàgines 566 i següents, s'hi llegèix aquest espantós relat:

«A l'Armènia.—Soldats tures, testimonis del fet, ens han explicat que les dones armènies demanaven gràcia de genolls, i que moltes d'elles, amb sos fills, foren llensades al riu. I quan els hi preguntàrem horroritzats:—«Allavors disparéu damunt dones i nois?»—«I que hèm de fer?» Se'ns ordenà que ho féssim.»

La tarda del 18 ens passejarem amb un de nostres amics, M. S., devant de casa nostra. Trobarem un policia turc, qui'ns digué que una multitud de dones i nois de la regió de Baibourt devia passar aquella nit per un paratge situat a deu minuts de l'Hospital. Havia ajudat a cassar-los, com si fóssin un remat, i'ns contà amb detalls que gelaven la sang, el tractament que se'ls hi havia donat durant el viatge. Cada dia 10 o 12 homes son morts i precipitats als barrancs. Als infants que no poden marxar, se'ls hi obre el crani. Es saqueja i viola a les dones. («Den Kindern, die nicht mitkommen Koenen, die Schaedel, eingeschlagen, Die Frauen geraubt un geschaaendet»).

«Jo mateix—afegí el policia—he fet enterrar els cadàvres nrosos de cinc dones. Alah m'ho tingui en compte!

Al matí de l'altre dia, molt dejorn, oïrem que passaven les víctimes condemnades a morir. El seu infortuni era indescriptible. En un silenci absolut, desfilaven petits i grans; fins les avies, carregades d'anys, que amb prou feines podien tenir-se en els animals que servien per a dur-los. Ens unírem amb ells i'ls acompanyarem a la ciutat. Tots anaven per a ésser lligats junts, i després llensats des de'l cim de roques tallades exprofés, a les aigües de l'Eufrates. «Així és com se procedeix ara—ens digué un cotxer grec.—S'ha vist als cadàvres baixar seguint la corrent del riu». Això us gelava'l cor.

El mateix policia del dia abans ens digué que acabava justament d'escoltar des de Mama Chatum, localitat que s'alsa a d'algunes jornades d'Arserum, fins a Komag, un remat de 3.000 dones i infants. «Tots han sigut suprimits ja!»—afegí.

«Nosaltres.—Si volèn matar-los; ¿per qué no ho fèn en els seus llocs? ¿Per qué fer-los-hi passar abans totes aquestes tortures sense nòm?»

Ell:—Está molt bé així. Es precís que sofrèixin.

I després, ¿que'n fariem dels cadàvres? Apestaríem!

Entre'l 10 i'l 30 de Maig s'agafaren a 1.200 al-

tres notables, armènics i no armènics, però tots cristiàns, sense distinció de confessió, en els vil·lages de Diarkebir i de Mamourek el Asis. El 30 de Maig, 574 d'ells, foren embarcats en 13 barcasses del Tigris, baix el pretext de portar-los a Mosul. L'ajudant del valí, assistit de 50 policies, escoltava el convói. La meitat dels policies navegava en les barcasses, i'ls restants seguien per les vóres. Pòc després de la sortida, es prengué als presoners tot el seu diner (unes 6.000 lliures turques) i tots els seus vestits, llensant-los an ells al riu. Els policies que marxaven per la vóra impediren que se'n salvés cap. Les robes d'aquests infortunats foren venudes en un bassar.

Durant un mes consecutiu, s'observà casi tots els dies a l'Eufratec que la corrent arrastrava cadàvres lligats de dos en dos i de sis en sis.

Els cadàvres llensats a les vóres són devorats pels gossos i'ls buitres. Pòden afirmar-ho nombrosos testimonis oculars alemanys.

Un empleat del ferrocarril de Bagdad ens ha explicat que a Diaretjik les presons s'omplen tots els dies i son buidades totes les nits a l'Eufrates. Un capità alemany de cavalleria ha vist, entre Diarkebir i Urza, innombrables cadàvres que permaneixen sense sepultar, a tot el llarg del camí.

La *Allgemeine Missions Zeitschrift* publicà aquesta carta dels presoners protestants de la regió de Erzerum, creient que al fer-ho no cometia cap delictes. El 10 de novembre la censura militar alemanya recullí el número i prohibí que'l treball fós reproduït. I és que, com ha dit el comte de Reventlor en un dels més importants diaris d'Alemanya: «Hi ha que deixar que'ls joves turcs, nostres amics, «turquifiquin» son país com ells ho creguin oportú». La turquificació consisteix en l'extermini de les races cristianes de l'imperi.

El Papa ha protestat d'aquests horrors. Els Estats Units han fet lo mateix. Nostres catòlics germanòfils, enamorats de la Mitja Lluna, aplaudeixen amb entusiasme, perquè ara'ls convé—els hi convé!—que triomfi l'Islam.

FABIÁN VIDAL.

Visitant l'hospital de Na Camila Ducup de Sant-Paul a Perpinyà

En vostra llar totjust us contemplava i s'ha estès per tot jo lo vostre encís; que vostra casa on la bondat regnava era'l primer graó del Paradís.

I al voltar-vos contents per vostres sales aquells ferits com fills de vostre amor, he escoltat cap amunt el batre d'ales i amb elles han batut les del meu cor.

O, dona catalana, santa dona, en vos hi veig les altres treballant; serenes en sa fè, com la Madona certa de veure alçar-se a Déu triomfant.

ANGEL GUIMERA.

Les properes el·leccions

Altra volta els partits polítics s'apressen en llurs propagandes per a poder treure triomfants de les urnes els homes que van a la lluita en la conquesta dels escons del Congrés dels Diputats.

Qui triomfarà? Qui caurà retut en aquesta lluita, que, mes que lluita de personalismes, avui, hauria d'ésser lluita de ideals? Un interrogant és la resposta que trobem. Un interrogant que'ns vol dir, i ens diu, tantes coses, que, segons qui és el qui fa la pregunta, els auguris son color de rosa i negres i fatídics per altres, venint de motillo aquí una volta, els populars versos del poeta:

«... todo es según el color del cristal con que se mira.»

Per a nosaltres, els nacionalistes republicans de la circumscripció de Tarragona-Reus-Falset, les el·leccions de Diputats a Corts no desperten un interès gran, viu, d'emoció fins podriem dir-ne. Dels tres futurs diputats sabem que cap d'ells ha d'entranyar els nostres ideals amb la convicció i amb el carinyo amb que nosaltres els portem infundits. Serà, no volem negar-ho, algú d'ells, potser, mes o menys afi a la nostra escola d'ideals; serà, si volen, algú d'ells, mes o menys tarragoní; serán, i ho acceptem, els tres futurs Diputats interessats en un tot per les coses que afectin a la vida o a la mort de nostra volguda ciutat, i amb aquest sentit, creient que'ls qui'ns representin al Congrés dels Diputats serán tres persones que formarán com si diguessim una Trinitat tarragonina, amb un mateix pensament i la tasca que puguin realitzar lligada per un amor comú, nosaltres, els nacionalistes republicans de Tarragona, que aquesta volta no aném a la lluita de una manera directa—puix que depent de lo que's pugui acordar en l'Assamblea general que devém celebrar el proper dimars,—guardant nostra bandera plegada per a mellor ocasió, saludarem als nous Diputats, amb la nostra simpatia, reservant-nos, empró, el dret a fiscalitzar llurs actes, censurant-los quan s'ho mereixin i endreçant-los-hi nostres lloances si, com esperem i tal com hi tenim dret, se'n fan ben be dignes.

Es, per avui, tot quant tenim que dir de les properes el·leccions de Diputats a Corts.

Ara, que'l seny guii als uns i als altres!

De l'Ajuntament

A la sessió celebrada el dia 27 de Març hi assistiren 22 regidors i l'alcalde senyor Guasch, aixís com també moltíssim de públic que hi accudí per a presenciar aquesta sessió a la que se [havia de tractar el assumpte de les 1.000 pessetes que pretenia la majoria conservadora-jaumina llensar per a la professó del divendres sant.

Després de aprovar un dictamen que va quedar pendent en la darrera setmana se donà compte del de la Comissió de festes denegant la subvenció de 1.000 pessetes que demanava la Congregació de la Sang.

En Prat presentá una esmena al mentat dictamen per a que donguessin 500 pessetes, fent remarcar que aixó era solsament per una vegada.

En Piñol, com a individu de la Comissió de festes demaná la paraula comensant amb la explicació de tot lo succeït dins la comissió al tractar aquest assumpte i que fou per majoria aprovat aquest dictamen no accedint a lo que sollicitava la Congregació de la Sang, i are al vindre a presentar aquesta esmena se canvia de criteri, fent-ho sense cap motiu justificat, lo que desdiu moltíssim de la serietat i formalitat de la majoria i molts mes per als seus companys de Comissió per la forma de procedir. Se ocupá també de un periodic, *La Cruz*, que tot i dient-se catolic no te inconvenient des de (les seves columnes en canviar la veritat dels assumptes per sarcasme del catolicisme. Darrerament rebutjá la esmena den Prat per creurer-la inoportuna baix tots conceptes. (Fou aplaudit).

Parlá després En Nin, qui ho feu amb molta energia, atacant a la majoria per haver-se entregat a les Dames de Estropajosa i a la gent clerical, ja que volen donar a una societat rica 500 pesetes que podrien fer molt de favor a moltes families que are se estan desesperant per la fam que pateixen. En Nin fou repetides vegades interromput pels conservadors i jaumistes, éssent chorejat pel public per lo que l'Arcalde tingué que cridar-li l'ordre.

En Lliteras també combat la esmena, fent una exposició de fets per a demostrar que la religió dels catòlics sincers no admet aquesta ostentació de luxe i que la majoria, donant la importancia que donen an aquest assumpte lo que fan es rebaixar la dignitat dels senyors rics de la Congregació de la Sang. (Aplaudiments).

(Els regidors de la majoria no poden aguantar mes temps callant, demanen la paraula tres o quatre alhora, contestant el públic amb mostres de des-

agrado, tenint que intervenir-li la guardia urbana, acavant l'Arcaide en fer sortir del local a un del públic, produint-se amb aital motiu un gran escàndol.)

Parlà després en Cavallé, dient que protesta de que la majoria hagi provocat aquest debat quan deurién ser els primers en defensar el dictamen fet per majoria de la Comissió i qual criteri havia meregut l'aprovació de tots els tarragonins que volen una sana i bona administració, apart de que la esmena que ha presentat en Prat es antireglamentaria, puix que no's pot presentar una esmena a un dictamen aont se nega tot dret a subvenció. En brillantes frases demostra com aquesta esmena demanant les 500 pessetes per a una festa que no ha de portar cap benefici a Tarragona, sinó per a donar gust a un inconcebible fanatisme, lo que's fa es retar an aquests pobres obrers que veiem diariament fent cua al Govern civil esperant torn per a recullir la documentació que'ls permeti traslladar-se a altres terres aont poguer-se guanyar un tros de pa que aquí li nega l'Ajuntament amb el pretext de que no té diners i en canvi are els llessa. Jo, en nom de aquests obrers—dii— vos demano que retireu la esmena i aproveu el dictamen de la Comissió. (Fou molt aplaudit).

Seguí després en Loperena, que feu el resum i agregant-hi alguns arguments a als exposats pels seus companys de minoria, demostrant que això que's solicita a favor de la professó del divendres sant no es un gasto reproductiu, a mes de que'ls que accudeixen a la professó es de creure que hi van per devoció i no perque aquestes professons siguin mes o menys lluides; apart de que des del punt de mira moral no es equitatiu que l'Ajuntament concedeixi 500 pessetes per a fum i cera i en canvi negui subvencions mes modestes per a coses mes dignes de atenció que no aquesta. De una manera magistral i estudiant-ho des del terreno en que's troven els creient, demostra que'l verdader esperit del cristianisme sempre ha rebutjat els gastos inútils en èpoques calamitoses, fins al punt de que alguns bisbes i pares de la Iglesia vengueren les joies i riqueses dels temples en benefici dels pobres, recordant-los-hi que les Obres de Misericordia diuen que se ha de donar menjar al qui té fam i vestir als despullats, deduint-ne que, mentres hi hagi germans nostres que pateixin fam i vagin despullats, no hi ha dret a gastar 500 pessetes. Acavà demanant als catòlics retirin la esmena en nom del seu Deu, del Deu dels pobres i desvalguts que morí al Gòlgota crucificat pels poderosos. (Grans aplaudiments.)

Durant aquest valent i hermós discurs den Loperena, que li valgué molts aplausos, la majoria quedá pasmada i l'Ollé demostrava volguer que's retirés la esmena, empró En Nadal el tocá amb el colze per a fer-lo desistir.

Aquest debat durá prop de dos hores i al donarse per suficientment discutit, qual defent-se feren l'Ollé, Vallhonrat i Nadal, fou posada a votació l'aprobació de la esmena, surtint del saló avans, En Vallvé i En Boxó, els dos amics. Fou aprovada per 14 contra 7 vots.

Votaren en contra els senyors NIN, LOPERENA, PINOL, LLITERAS, CAVALLÉ, MONTAGUT i RIMBAU.

Donaren el seu vot per a llessar aquestes 500 pessetes, els senyors PRAT, VIRGILI, OROVIO, NADAL, OLLÉ, LABRIN, ARMENGOL, VALLHONRAT, MARTORELL, SALVADÓ, MUSOLAS, VENTOSA i l'ARCAIDE senyor GUASCH.

Se passá després a tractar de l'aprobació del compte de gastos de la Comissió que aná a Madrid per lo dels Dipòsits Francs, qual impugnació la feu En Nadal qui tractá de fer veure que la minoria republicana se havia contradit ja que are acceptava com a bona la quantitat gastada pel representant del «Centro Industrial».

En nom de la minoria republicana li contestá En Loperena pronunciant un magnífic i eloquent discurs, amarat de uns argument plens de llógica que no resistien répliques, lo que li valgué moltes felicitacions de tot'hom fins dels contraris seus i tot.

En votació nominal se aprová el compte presentat per la Comissió.

Després se aprobaren tots els dictamens que figuraven en l'orde del dia i sens altres discussions se acavá la sessió, a les deu de la nit.

Fou una sessió aquesta de la que'n devém de recordar-nos tots els tarragonins, puix que's posaren de relleu la manca de dots de que estàn posseits molta gent, encare que ocupin certa posició social.

Unió Nacionalista Republicana

Se convoca a tots els socls a l'Assamblea General extraordinaria de primera i única convocatoria per al vinent dimars, 4 del corrent, a dos quarts de deu de la nit, a l'objecte de tractar de les properes eleccions de Diputats a Corts.

Tarragona 1.er d'Abril de 1916.

P. A. del C. D.,

El President accidental,

JOSEP ARANA.

Silviana

Voldria encloure-us entre mos versos
extranyes coses que en mi passéu,
voldria encloure-us entre mes troves
coses extranyes qu'em fasciñeu...!
Alit d'aubada, diví perfum,
raig que reflexa assobre'l tapiç,
cadmium de postá, adeu del sol,
imatges... rostres de fret somris...!

Bemors llunyanes, records d'ahir,
adormidora magia de nit,
pensaments joves, els dels vint anys,
beata calma de lo infinit...!

Voldria encloure-us entre mes troves
pálides coses que a mí veniu,
voldria encloure-us entre mes càntiques
ilusions vanes que tost fugiu!

WERTHER.

Venent-se el vot per un duro, l'obrer,
vá portar a l'Ajuntament, an aquesta
majoria conservadora - carlista
que ara ha donat 500 pessetes de
l'erari Municipal a una Congregació;
¿com voldrá exigr, després, que,
aquest matelx Ajuntament, li dongui
journals per a viure, o pá per als seus
fills, si els fondos del Municipi son es-
mersats en professons...?

¿Que per ventura amb una majoria
Republicana hauria passat alxó?
¡Oh gent miserable, ara veieu quin
profit vos dona aquell duro, aquell
vale per a dinar, o aquelles copetes
ofertes tant generosament i accepta-
des a la salut dels candidats...!

Acció Catalanista

El dia 23 de Març passat, al Casal Catalanista de Sans, Els Segadors, en P. Oliver i Domenge doná una interessant conferencia el títol de la qual és: *La catalanitat de Mallorca*.

Nostre estimat amic llegí un meritíssim treball en el que hi posa a contribució la Cancilleria catalana, els escriptors de l'Edat Mitja, els historiadors de totes les èpoques i el desglosament d'una extensa successió de fets històrics evidenciadors de que les Mallorques són catalanes, netament catalanes, ètnicament i psicològicament; que català n'és llur llenguatge, com catalana és llur nacionalitat propia. Se fa impossible ressenyar tot el contingut d'aquesta recopilació.

En Pere Oliver i Domenge es pot dir que no diu res, ell fa dir als altres, exposa fets, i del conjunt ne surten per si sola la síntesi de la catalanitat de Mallorca sense estorsions ni sentimentalismes i despullat de tot retoricisme superflu. I com si amb això no n'hi havés prou, retreu les opinions que sobre aquest particular han exposat en Marián Aquiló, Mossèn Alcover, Mossèn Costa i Llobera, en Joan Alcover, en Miquel S. Oliver i altres mallorquins

que han tingut frases col·laboratives a la objectivitat històrica del pulcre conferenciant.

Ataca, de passada, als que, des dels elevats setis, intenten macular nostre idioma català, en contra dels efectes de l'acció insana dels quals cal tenir present l'afirmació d'en Ferrán August Bebel.

Realitza, en fi, una labor tan sincerament nacionalista, basada completament en revisions de fets consumats, formant en conjunt un treball tan perfecte, que, a l'acabar, entre les explosions de franc entusiasme i les felicitacions efusives i les repetides demostracions de conformitat i aprovació, s'hi notá el desig íntim de poder posseir, bõ i editat, l'estudi consciencios i patriòtic, de gran importància i veritable interès, que constitueix la bella conferencia donada per en P. Oliver i Domenge, la satisfacció de qual desig ens complavem anunciant-la, remarcant així el mèrit del treball que ha donat motiu a escriure aquestes línies.

NOVES

Pel mitjà de una atenta comunicació ens fa saber el president del «Centro Autonomista de Dependents del Comerç i de la Industria» la constitució del Concell Directiu de la mentada Entitat per al any social 1916-1917, que es com segueix:

President, Manuel Figueras i Valls.

Vispresident 1.er, Pere Recasens Degá.

Id. 2.^{on}, Ramón Huguet Jacoba.

Secretari, Pere Olivella Ricomá.

Vissecretari, Lluís Henríquez Cabré.

Caixer, Agustí Palau Moix.

Comptador, Marcell Anglés Vives.

Bibliotecari, Josep Vendrell Plana.

Vocal 1.er, Carles Masdeu Menasanch.

Id. 2.^{on}, Joan Granada Coll.

Agraím molt l'atenció, aixís com la ofrena que ens fan de la seva ajuda per a treballar per l'enaltiment de la Patria i pel millorament del seu estament, a lo que nosaltres prometem ajudar-los en lo que poguem.

Ahir al matí va deixar d'existir el qui fou nostre respectable amic En Domènec Solé Gispert, causant, com es natural, un gran desconsol a la seva familia i amics.

El senyor Solé era un industrial que des de feia uns quants anys s'havia establert a Tarragona, captant-se les simpaties promptament i adquirint moltes relacions. Tota la seva vida havia professat les idees republicanes, havent desempenyat amb acert importants càrrecs d'algún centre republicà local.

Al trasmetre el nostre condol mes sentit a la seva apreciable familia, ho fem d'un modo ben remarcable als seus fills nostres estimats amics En Domènec, En Lluís i N'Albert, amb els qui ens hi uneixen veraders llaços d'amistat.

La quinta conferencia den Nel·lo en el «Centro Industrial» fou, com les anteriors, un altre èxit per al conferenciant.

Per al proper dimars està anunciada la penúltima, desenrotllant el següent tema:

Ensenyança industrial.—Escoles professionals i tècniques.—L'Industria i l'Art.—Regles, màximes i concells per a l'industrial i el comerciant.—Folklore català.

Se continua jugant descaradament en moltes societats i cafés públics, i aixó que no constitueix ja cap novetat puix que tot'hom ho sab, es precisament lo que se tindria de recabar no's continués aixís, perque cada dia mes son les dolentes conseqüencies que aixó porta a totes les llars, i que convé remeiar-ho.

Tenim un article sobre'l joc, que publicarem la setmana vinenta, i encare que'l senyor Governador fassi el sort nosaltres volem insistir fins a obtindre que no's jugui o quan menys en certes condicions, tal com se havia anunciat.

El quadern de aquesta setmana de la Biblioteca d'autors catalans *Lectura Popular* publica «La desposada de la mar», del escriptor valencià En Bernat Morales San Martín.

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscripta en el Govern Civil i en la Comissió general
 de Segurs, segons mana la Llei.
 Director facultatiu: **DR. RABADÀ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social:
 Rambla St. Joan, 90, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroteràpia i anàlisis micro químic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.— Aplicació del 606.

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÀ

Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Melge
 de les Cases de Socors de Barcelona

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per als pobres, franca
 dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja,
 Rambla de Sant Joan, 90, entressol. — TARRAGONA

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

DE
JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamanyos : Escribanes : Plumes Stilográfiques : Pesa-cartes : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

FERRETERIA MALLOL

Bateria de cuina :: Eines de totes classes :: Articles per a magatzems de vins i olis.

Objectes per a regalos — — Articles per a Sports

Sant Agustí, 9 i 11. — Tarragona

Sastreria Novitat

LLUIS MONTSERRAT

PORTALET, 1

PLASSA DE LA FONT, 51

TARRAGONA

PERE SIMÓ ROMEU

ESPECIALISTA EN ENFERMETATS DE LA BOCA I DENTS

Curació de la carie dentaria i abturacions en plata, platino, marfil : Orificacions : Treball d'escola americana : Ponts, corones, pivots, dent espiga : Dents i dentadures de totes classes i preus : Cirurgia i tractament pràctic-modern per a la curació de les enfermetats de la boca i extraccions.

CONSULTA tots els dies, de 9 del matí a les 4 de la tarda, menys els diumenges.

RAMBLA SANT JOAN, 53, PRAL.

TARRAGONA

AL DIA

Rambla de Sant Joan, 40

NOVITATS

BISUTERIA

PERFUMERIA

BRODATS

ROBA BLANCA FETA

CORBATES

GUANTS

COLLS I PUNYS

BANOS I STORS

HIMALAYA

El rei dels
 licors estomacals

FABRICANTS:

Fills de Joan Vilá Granada

MARCA REGISTRADA

Gran Diploma d'Honor en
 l'Exposició
 de Buenos Aires.

Demanen en els cafès i pasteleries

Indicat per a casaments,
 batetjos i banquets

Continental

Stock

Accessoris i peces soltes per a

Bicicletes,
 Motocicletes
 i Automovils

Olis lubricants, betzines i bujies.
 Vulcanització i venda de Neumàtics i càmares per a tota classe de Autos

Despatx i Exposició: MASDEU i C.
 Unió, 32 : : Telefon 156

TARRAGONA

Casa Lliteras

Recomana al públic
 sos acreditats Cafés

Torrefacció diària

Gran assortit de articles
 del ram de ultramarins.

Garantia absoluta amb la
 qualitat dels seus gèneros.

Servei a domicili

MAJOR, 3

TARRAGONA

Francisco

Potau

Calçat fet
 i a la mida

Rambla S. Joan, 52

TARRAGONA

COLMADO CENTRAL

FREDERIC MIRET

Fruites fresques, embutits, flames, conserves, vins, xampanyes
 :: i tota classe de comestibles ::
 UNIO, 28 — TELEFON 245

TARRAGONA

PERE LLORET

CORREDOR REIAL DE COMERÇ

Apodaca, 9

Corbates i articles per a home

GILABERT GERMANS

PREUS BARATOS

JOAN ESBERT

FARMACÈUTIC

UNIO, 22

FRANCISCO COCA

Lo millor en comestibles

RAMBLA DE CASTELAR, 24

MENJADORS DEL JARDÍ

FRANCISCO LÓPEZ

AUGUST, 15, I COMTE DE RIUS, 16

TARRAGONA

Se serveixen cuberts des de 1'50 pessetes en endavant i a la carta.

Hospedatges per temporada a preus convencionals.

: Habitacions amb llum elèctrica :

MOSTELLE

(RAIMOST)

Suc de raïms sense alcohol

The Grape Juice Co. L.

Londres i Tarragona

El Vermouth més
 higiènic
 Un excelent refresc
 El millor aliment en les
 malalties i convalescència
 Se ven per tot arreu

Fàbrica de Braguers i de Aparatos Ortopèdics

(TRENCATS)

Molts son els qui venen braguers, emprò molt pocs saben construir-ne. Costa col·locar un braguèr, però moltíssim costa construir-lo, doncs avans que col·locarlo bé es quiri-se la de col·locació.

El BRAGUER-ARTICULAR-REGULADOR sistema MONTSERRAT es el mes pràctic i modern per a la retensió i curació de les hernies per cròniques i rebel·des que siguin.

Grans existències de BRAGUERETS DE GOMA per a la radical curació de les hernies de la infància i tot la concernent a Cirurgia i Ortopèdia.

ESPECIALITAT EN LA CONSTRUCCIÓ DE FAIXES VENTRALS

CASA MONTSERRAT - UNIO, 34 - TARRAGONA